

ENHET
Enheten för Avtalsfrågor
HANDLÄGGARE
Tobias Sjöqvist

DATUM
2024-08-18
ERT DATUM
Ert datum

DIARIENUMMER
20240154
ER REFERENS
Er referens

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande angående Kamerabevakning i offentlig verksamhet SOU 2024:27

- LO avstyrker utredningens förslag.
- LO anser inte att det tillståndsförfarande som finns idag bör slopas.
- LO anser att om tillståndsförfarandet ändå slopas, bör en möjlighet för fackliga representanter eller skyddsombud att utöva inflytande över kamerabevakning som sker på arbetsplatser bibehållas, likt den möjlighet som idag finns i 11 § 4 st. kamerabevakningslagen.
- LO anser att utredningens förslag är mycket långtgående och inte står i proportion till de behov av utökad kameraövervakning som utredningen presenterat.
- LO anser att de behov av utökad kameraövervakning som utredningen presenterat förefaller svepande och oprecisa.

Bakgrund

Kamerabevakningslagen reglerar viss kameraanvändning i samhället. Enligt lagen gäller som huvudregel ett krav på tillstånd för att aktörer som bedriver offentlig verksamhet ska få använda kamerabevakning som innebär personbevakning på platser dit allmänheten har tillträde.

För att tillstånd ska beviljas krävs att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset. Ett antal brottsbekämpande myndigheter är helt undantagna tillståndskravet och ska i stället självständigt bedöma om de kan bedriva kamerabevakning enligt samma intresseavvägning.

I förarbetena till lagen (prop. 1997-98:64 s. 28 f.) anges bland annat att frågan om tillstånd till allmän kameraövervakning skall avgöras med tillämpning av en allmän bestämmelse där övervakningsintresset får vägas mot integritetsintresset. För att tillstånd ska meddelas ska sökanden visa att övervakningsintresset väger över integritetsintresset.

Det är idag Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) som prövar om tillstånd kan ges. IMY gör en prövning av varje enskild kamera och tittar bland annat på syftet med kameran, vilken utrustning som används, vilket område som ska övervakas, vilka andra åtgärder som vidtagits

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

(ombyggnationer, larm, väktare med mera) samt om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas.

Kamerabevakningslagen genomför den europeiska dataskyddsförordningen GDPR i vissa delar och gäller som ett komplement i andra delar. IMY har också till uppgift att granska så att bestämmelserna i GDPR åtföljs vid sin prövning om tillstånd ska ges för kamerabevakning.

Utredningens förslag

Utredningen pekar på att tillståndsförfarandet inneburit problem så som administrativ börda, att bevakningen hämmas och att effektiviteten i myndighetsutövningen motverkas. Utredningen föreslår därför en rad förändringar i syfte att underlätta för i princip alla myndigheter att bedriva kameraövervakning.

Utredningen föreslår att tillståndsförfarandet ska avskaffas, istället ska den ersättas med en intresseavvägning som den verksamhetsansvarige ska genomföra på egen hand för det fall hen ska använda kameror i verksamheten. Den verksamhetsansvarige ska istället upprätta en förteckning över pågående bevakning som på begärens ska lämnas till IMY. För brottsbekämpande verksamhet ska särskild intresseavvägning göras.

LO anser att det är olämpligt att så integritetskränkande åtgärder som kamerabevakning inte omgärdas av fler kontrollmekanismer än att den verksamhetsansvarige ska göra en intresseavvägning. De regler som finns i dataskyddsförordningen har i många verksamheter ett relativt dåligt genomslag, fastställande av ändamålet och intresseavvägningar görs i många fall inte på förhand, utan görs ad hoc först om någon ifrågasätter lagligheten i en personuppgiftsbehandling. LO anser att riskerna är stora för att övervakningskameror utan tillståndsplikt kommer sättas upp slentrianmässigt och gränserna för vilka uppgifter det allmänna kommer anse sig berättigade att samla in och behandla om medborgarna kommer förskjutas ytterligare.

Utredningen föreslår vidare att en ny rättslig grund för kommuners kamerabevakning införs, eftersom kommuner möjligtvis skulle kunna förlora sin rättsliga grund om tillståndsförfarandet tas bort. LO anser inte att detta behövs eftersom LO inte vill att tillståndsförfarandet ska slopas. Skulle tillståndsförfarandet slopas anser LO att en generell rättslig grund för kommuner att bedriva kameraövervakning inte kan komma på fråga, utan det måste vara en precis och förutsägbar bestämmelse för att uppfylla de krav som ställs genom GDPR.

Vad gäller förslaget att slopa begreppet plats dit allmänheten har tillträde gör utredningen bedömningen att detta skulle innebära att fler platser ska omfattas av vissa integritetsskyddande åtgärder vilket medför ett förstärkt skydd, särskilt för barns och arbetstagares personliga integritet. LO kan inte dela denna uppfattning eftersom det "förstärkta skyddet" är hämtat ur dataskyddsförordningens regler som rimligtvis redan är tillämpligt både på platser dit allmänheten har tillträde och platser dit allmänheten inte har tillträde. LO ser tvärtemot att en ökning av antalet kameror generellt också kommer att fånga fler arbetstagare på film då de utför sina arbetsysslor. Det är väl belagt att ökad övervakning på arbetsplatser leder till en försämrad arbetsmiljö och ökade risker för skador och sjukdomar. LO anser att utredningens konsekvensbedömning i detta avseende är klart undermålig.

Utredningens förslag om att slopa tillståndsförfarandet kommer också innebära att den möjlighet som finns för fackliga representanter, skyddsombud eller skyddskommitté att yttra sig över kamerabevakning på arbetsplatsen, inom ramen för tillståndsförfarandet som idag återfinns i 11 § 4 st. kamerabevakningslagen, kommer försvinna. LO anser att detta är mycket olyckligt. Om arbetsgivaren i framtiden kommer att ha minskade incitament att inhämta arbetstagarsidans åsikter och anpassa förslaget för att minimera personuppgiftshandling och kränkningar av arbetstagarnas personliga integritet kommer detta att leda till onödiga försämringar av arbetsmiljön.

Det finns också en risk att arbetstagarsidan måste driva fler processer gentemot arbetsgivare om brott mot GDPR för att förhindra okynnesövervakning om andra effektiva rättsmedel saknas.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Tobias Sjöqvist
Handläggare